

Informatienota raad

Zaaknummer: Z-21-180082
Nummer: DOC-22-589660
Datum: 21-9-2022
Steller: College
Onderwerp: Aanpak energiearmoede

Ter informatie

Kennis nemen van:

Aanpak energiearmoede

Aanleiding

Energiearmoede, een actueel probleem.

Vanuit het Klimaatakkoord werken we aan het verduurzamen van de woningen in onze gemeente. Een grote zorg die we hierbij hebben is dat inwoners met lage inkomens niet meekomen in de energietransitie. Immers hebben zij geen geld om te besteden aan het verduurzamen van hun woning. Meer specifiek, een huurder is afhankelijk van maatregelen die de verhuurder neemt. Een particuliere woningeigenaar met weinig geld heeft de middelen hier niet voor.

Dit onderwerp is de afgelopen maanden alleen maar urgenter geworden. Door de energiecrisis zijn de energietarieven enorm gestegen. Vooral onze financieel kwetsbare inwoners kunnen hierdoor in financiële problemen komen. Net als u vinden wij het belangrijk om oog te hebben voor deze inwoners. En, om met maatregelen te komen die (energie)armoede tegengaat. In deze informatienota nemen we u mee in onze aanpakken om de financieel kwetsbare inwoners te ondersteunen.

Kernboodschap

Onze aanpak

Onze aanpak valt uiteen in activiteiten die we nu of binnenkort uitvoeren. Ook werken we aan een aanpak die na 2022 doorloopt.

Huidige activiteiten

- Energietoeslag voor inwoners

Het Rijk stelde begin 2022 € 854 miljoen ter beschikking gesteld voor de uitvoering van de Eenmalige energietoeslag. Inmiddels heeft het Rijk € 550 miljoen extra hiervoor beschikbaar gesteld. Volgens een voorlopige berekening ontvangt de gemeente Medemblik in totaal ruim € 1,8 miljoen. Het budget is bedoeld voor zowel de te verstrekken energietoeslagen als de uitvoering hiervan. Inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum kunnen dit aanvragen. We hebben inmiddels aan ruim 900 huishoudens de Eenmalige energietoeslag van € 800,- toegekend. Deze huishoudens ontvangen zo spoedig mogelijk een nabetaling van € 500,-. Huishoudens waarvan de toekenning nog volgt krijgen direct € 1.300,- uitbetaald. Tot nu toe vroegen rond de 1.600 inwoners de toeslag aan. Ongeveer 500 aanvragen beoordelen we de komende tijd.

- Brede ondersteuning van kwetsbare inwoners

We proberen financieel kwetsbare inwoners zoveel mogelijk te ondersteunen. En een helpende hand te bieden om zo te voorkomen dat ze in de schulden raken. Daarbij kunt u denken aan bijvoorbeeld het verstrekken van bijzondere bijstand. In de uitvoering zoeken we nadrukkelijk de samenwerking op met onze partners die in direct contact staan met de inwoners die financieel kwetsbaar zijn. U kunt hierbij denken aan bijvoorbeeld het Schuldhulpmaatje, Thuisadministratie en de Voedselbank. Ook fondsen als de Formulierenbrigade en Stichting Leergeld spelen hierin een belangrijke rol.

- Verlagen energieverbruik woningen

Vanaf begin dit jaar bieden we inwoners energieadviezen en waardebonnen aan voor energiebesparende producten. We richten onze aanpak vooral op huurders. Inmiddels hielpen we hiermee 1.537 huurders en 756 woningeigenaren. We ontvingen hiervoor een Rijksbijdrage van € 200.000,-.

- *Energieadviseurs*

De komende maanden starten we met een project met energieadviseurs. Zij komen bij inwoners thuis, geven advies en installeren enkele energiebesparende maatregelen. De adviseurs kunnen deze maatregelen ook aanbieden zodat de 'handige' inwoner deze zelf installeert. De energieadviseurs zetten we in bij inwoners die een energietoeslag ontvingen. We zetten hiervoor de gelden in die de raad beschikbaar stelde bij het vaststellen van de Programmabegroting 2022.

- *Energieboxen*

Eerder dit jaar deelden we energiebespaarboxen uit bij de voedselbank.

Activiteiten met doorloop naar 2023 en verder

De verschillende activiteiten stoppen niet na 1 januari. We nemen u graag mee in de activiteiten die doorlopen.

- Energietoeslag

Het Rijk kondigde met Prinsjesdag aan dat gemeenten in 2023 opnieuw een energietoeslag kunnen uitkeren aan huishoudens met een laag inkomen. Op dit moment is het nog onduidelijk hoe deze regeling er precies uit gaat zien. We wachten de informatie af van het Rijk en onderzoeken vervolgens de wijze waarop we de regeling zo doeltreffend en doelmatig mogelijk kunnen uitvoeren. We houden u hiervan op de hoogte.

- Aanpak energiearmoede

Samen met de Westfriese gemeenten ontwikkelen we een bredere aanpak. Ook de woningcorporaties en het Duurzaam Bouwloket werken hierin mee. We focussen ook hier op de inwoners met lage inkomens. Dit kunnen zowel huurders als woningeigenaren zijn. Wat daarbij opvalt is dat huurders over het algemeen in goed geïsoleerde woningen wonen. Daaruit maken we op dat woningcorporaties al goed bezig zijn met het verduurzamen van hun bezit. Daarentegen wonen inwoners met een laag inkomen met een eigen woning vaker in slecht geïsoleerde woningen.

We zetten in op maatregelen die de energiekosten structureel verlagen. Voor huurders kijken we bijvoorbeeld naar gedrag en naar (kleine) energiebesparende maatregelen. Voor woningeigenaren kijken we ook naar grotere maatregelen, zoals bijvoorbeeld isolatiemaatregelen. We willen dit oppakken in samenwerking met de partners die in nauw contact staan met de financieel kwetsbare inwoners. Huidige activiteiten die succesvol zijn zetten we met deze aanpak door. We verwachten in het vierde kwartaal te starten met de uitvoering. Van het Rijk ontvingen we hiervoor extra middelen.

Consequenties

Vanwege urgente situatie gaan we nu al over tot uitbetaling van de extra energietoeslag.

Het Rijk compenseert gemeenten voor de kosten van de Eenmalige energietoeslag. Hiervoor voegt het Rijk middelen toe aan de algemene uitkering. Uit de septembercirculaire 2022 blijkt dat het Rijk een extra toevoeging doet om de energietoeslag te verhogen met € 500,- naar € 1.300,- . De raad besluit over de besteding van de middelen echter pas bij het vaststellen van de Herfstnota in december.

Vooruitlopend op dit raadsbesluit vragen we u nu ermee in te stemmen alvast tot betaling van de extra energietoeslag over te gaan. Dit doen we bij hoge uitzondering. We zien namelijk dat de kwetsbare inwoners dit extraatje nu al hard nodig hebben. Gezien de urgentie denken we dat we er goed aan doen om nu snel te handelen. Ook heeft de raad al een aantal keren aandacht gevraagd hoe het staat met de uitbetaling van de energietoeslag.

Het kan zijn dat er meer inwoners een aanvraag indienen dan verwacht

In Medemblik zijn 1.800 huishoudens met een inkomen van maximaal 120% van het sociaal minimum. Door alle aandacht die er momenteel is voor de energietoeslag kan het zijn dat meer huishoudens hier gebruik van maken. Dit kunnen er natuurlijk ook minder zijn. Het Rijk geeft gemeenten de garantie dat zij voldoende geld krijgen om inwoners met lagere inkomens € 1.300,- energietoeslag uit te kunnen keren. Ondanks deze garantie is er een risico dat de kosten voor de Eenmalige energietoeslag niet volledig gedekt zijn. We rapporteren hierover in de programmarekening 2022.

Energieadviseurs inzetten bij meest kwetsbare inwoners

We starten onze aanpak met adviseurs en energiebesparende maatregelen in het vierde kwartaal. Hiermee richten we ons op inwoners met een laag inkomen. Hierbij missen we inwoners met een middeninkomen die misschien nu ook overvallen worden door de hoge prijzen. Ons budget is echter beperkt. We richten ons nu op de groep die het het hardst nodig heeft. Daarnaast komt ook het Rijk met aanvullende maatregelen.

Communicatie

Voor onze aanpak ontwikkelen we gerichte communicatiecampagnes. We betrekken hierbij ook onze samenwerkingspartners en maatschappelijke partners die in nauw contact staan met inwoners. Daarbij kunt u bijvoorbeeld denken aan kerken, scholen, voedselbank en het Schuldhulpmaatje. We zorgen ervoor dat we onze boodschappen zo begrijpelijk mogelijk opstellen.

Vervolg

De nabetalingen van de extra energietoeslag van € 500,- voeren wij zo snel mogelijk uit aan huishoudens die al eerder een toekenning hebben gehad. Nieuwe aanvragen voor de energietoeslag krijgen na beoordeling meteen het verhoogde bedrag van € 1.300,- uitbetaald.

Voor de energieadviseurs en de energiebesparende maatregelen is het belangrijk de resultaten van de aanpak goed te monitoren. En, op tijd bij te sturen wanneer nodig. Hier maken we goede afspraken over met de uitvoerende partijen.

Bijlagen

N.v.t.